PROPERTY OF ACKU

DAILY اراده

AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER AMRC

د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپاڼه

۱۰۶۸

سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ. ش

یوولسم کال – دویمه دوره، ۱۰۶۸ مه ګڼه، پر له پسې ۲۱۴۳ ګڼه د ۱۳۹۰ ل.د غبرګولي ۳۱ مه – د سې شنبې ورځ، د ۱۴۳۲ هـ ق رجب ۲۰ مه د ۲۰۱۱ د جون ۲۱ مه

آیا تطمیع مالی رهبران طالبان، ثمربخش خواهد بود

دولت‌های غربی برای ترغیب طالبان به انجام مذاکرات، تعهد کمک مالی به آنها داده‌اند.

به گزارش روزنامهٔ نیویارک تایمز، در مجموع حدود ۲۰ تا ۴۰ هزار افراد طالبان در افغانستان وجود دارند و بسیاری از کسانی که در گذشته از این برنامه بهره‌مند شده‌اند، کسانی هستند که فقط سلاح در دست داشتند و شبه نظامی محسوب نمی‌شدند.

رهبران طالبان که اکثرا در پاکستان مستقر هستند، هنوز سازش را نپذیرفته‌اند.

ص۳

امریکایان له طالبانو سره د روغې جوړې په درشل کې

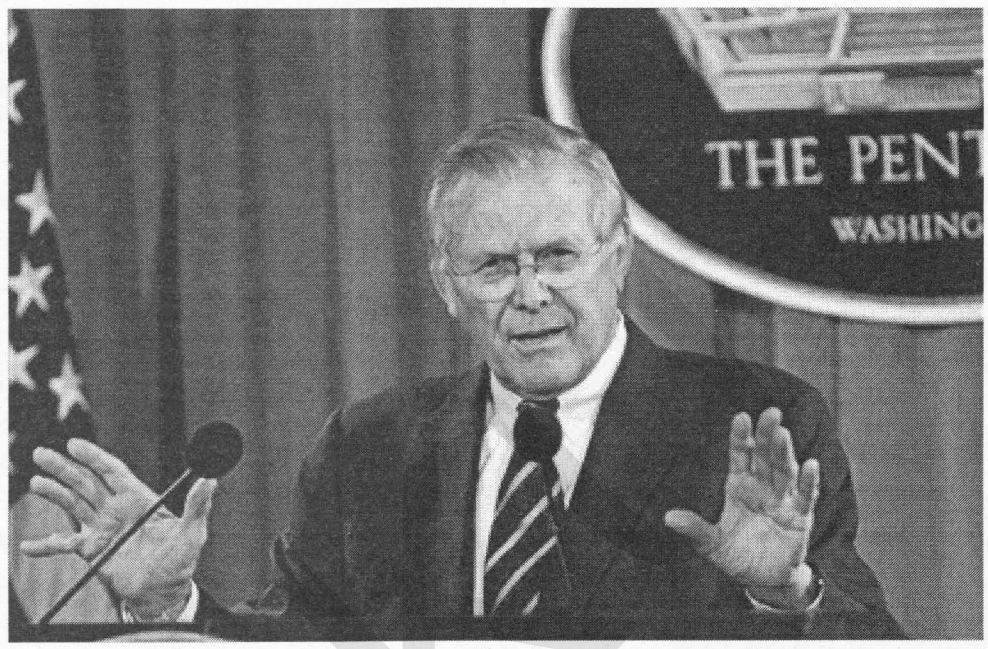

دامریکا دفاع وزیر رابرټ ګېټس وایي، چې له طالبانو سره پټل شوې خبرې اترې په لومړیو پړاوونو کې دي او په روان کال کې د کوم مهم پرمختګ امکانات نه لیدل کېږي. رابرټ ګېټس دغه څرګندونې وروسته له هغه وکړې، چې ولسمشر حامد کرزي د همدې اونۍ په سر کې په کابل کې د یوې غونډې پر مهال د لومړي ځل لپاره په رسمي توګه ومنله، چې امریکا له طالبانو سره پر خبرو بوخت دی. ګېټس وړمه شپه له سي ان ان تلویزیون سره په یوه مرکه کې وویل، چې ډېر جنګونه په سیاسي حل پای ته رسېږي او له همدې امله دوی له طالبانو سره خبرې پیل کړې دي.

له دې مخکې یو شمېر غربي رسنیو دامریکا او طالبانو تر منځ د خبرو اترو په اړه راپورونه خپاره کړي وو، خو دغه لومړی ځل دی، چې په رسمي توګه امریکا د دغو خبرو پخلی کوي. امریکا له طالبانو سره په داسې حال کې خبرې اترې پیل کوي، چې ټاکل شوې له راتلونکې میاشتې له افغانستان څخه په تدریجي ډول د نږدې ۱۰۰ زرو امریکایي سرتېرو د ویستلو لړۍ پیل شي. رابرټ ګېټس په یاده مرکه کې وویل، چې له طالبانو سره په دې خبرو کې ځینې هېوادونه هم ورګډ دي، خو ګېټس د کوم هېواد نوم یاد نه کړ. هغه زیاته کړه: ((زما په خیال دا خبرې اترې په لومړنیو مراحلو کې دي او په روان کال کې د کوم مهم پرمختګ امکانات نه لیدل کېږي.)) دامریکا دفاع وزیر، چې دروانې میلادي میاشتې په وروستیو کې له خپلې دندې ګوښه کېږي وویل، له دغو خبرو مخکې دا خبره یقیني کول وو، چې [illegible] خبرې اترې دې له هغو طالبانو سره ترسره شي، چې اغېزمن وي. بلخوا وسلوال طالبان دا ډول ټولې خبرې اترې ردوي او وایي، چې دوی تر هغې خبرې نه کوي، چې بهرنۍ ځواکونه له افغانستان څخه نه وي وتلي.

په کومه ورځ چې ولسمشر کرزي په کابل کې دامریکا او طالبانو تر منځ د خبرو اترو په اړه معلومات ورکول، په هماغه ورځ وسلوالو طالبانو په کابل ښار کې ډله ییز ځانمرګي بریدونه وکړل او لسګونو تنو ته یې مرګ ژوبله واړوله.

کابل ته د ایران د دفاع وزیر رقابتي سفر او د افغانانو د ملي ګټې سوال

افغان چارواکي وایي، د ایران د دفاع وزیر هڅه کوي، چې د افغانستان او ایران تر منځ اړیکې پراخې او غښتلې کړي.

د ایران د دفاع وزیر احمد وحیدي د شنبې پر ورځ کابل ته راغی او د ولسمشر حامد کرزي تر څنګ یې د افغانستان د دفاع او کورنیو چارو له وزیرانو سره ولیدل.

د ولسمشر کرزي د ویاند مرستیال حامد علمي وویل، چې ښاغلي وحیدي له افغان چارواکو سره پر دوه اړخیزو همکاریو او نورو اړخونو وغږېدلی.

په شاوخوا تیرو لسو ورځو کې افغانستان ته د بریتانیا، ډنمارک، استونیا او ایران د دفاع وزیرانو یو په بل پسې سفرونه وکړل.

د سیاسي چارو افغان کارپوهان د اروپایي هېوادونو د دفاع وزیرانو راتګ افغانستان ته مهم او د مسوولیت له مخې بولي، خو د ایران د دفاع وزیر سفر د افغانستان په زیان بولي.

محمد یونس فکور وایي، د ایران د دفاع وزیر سفر د سیالیو له مخې دی او دا به د افغان ولسمشر، نړیوالې ټولنې او امریکا تر منځ د اختلافاتو درز نور هم لوی کړي: ((د ناټو د هېوادونو د دفاع وزیران به ددې میاشتې په اخر کې راشي او د ۵ ولایتونو مسوولیتونه هغې خبرې نه کوي، چې بهرنۍ ځواکونه له افغانستان څخه نه وي وتلي.

picture alliance / dpa

به د افغانستان پر غاړه لوړې خو دلته د ایران د دفاع وزیر سفر کابل ته یو رقابتي سفر دی او زمور په ګټه نه دی.)

ایران د افغانستان یو له هغو ګاونډیو هېوادونو څخه دی، چې د ناټو له خوا ور باندې په وار وار دا تور لګېدلی، چې د افغان دولت له وسلوالو مخالفینو سره مرسته کوي.

۳مخ

د څانګړې محکمې د پرېکړې پر سر د ولسي جرګې غړي سره وېشل شوي

د ولسي جرګې یو شمېر غړي وایي، چې د جرګې د ټاکنو په تړاو د جوړې شوې څانګړې محکمې پرېکړه به ونه مني، خو ځینې نور بیا د دې محکمې د کېدونکې پرېکړې ملاتړ کوي. څانګړې محکمه تېر کال د ستر محکمې پر وړاندیز او د جمهوري ریاست په منظوري د ولسي جرګې په ټاکنو کې د شویو درغلیو د څېړنې په اړه جوړه شوې ده. د ولسي جرګې د غړو یادې څرګندونې په داسې حال کې دي، چې د څانګړې محکمې مشر وړمه ورځ وویل، چې په راتلونکو درېیو ورځو کې به دغه محکمه د خپل کار پایلې اعلان کړي. په ولسي جرګه کې د فراه استازي محمد سرور عثماني د غبرګولي پر ۳۰مه په دې اړه وویل: ((دا یوه بې اساسه، غیر قانوني او له ځانه جوړه شوې محکمه ده، هېڅ پرېکړه یې نه منو.)) هغه وایي، د ولسي جرګې ۱۴۰ غړو هوکړه کړې، چې دغه محکمه د جرګې یو غړی هم له جرګې وباسي، دوی ټول د جرګې د تحریم لپاره اماده دي. په دغه جرګه کې

۳مخ

په افغانستان کې ښوونځي څوک سوځوي؟

د افغانستان د پوهنې وزیر وایي، چې په هېواد کې ښوونځي طالبان نه بلکې د ځینو اشخاصو او افرادو له خوا د طالب په نامه سوځول کېږي.

ډاکټر غلام فاروق وردګ وایي، ځکه ده ته د طالبانو له خوا داسې پیغامونه رسیدلي، چې دوی په افغانستان کې د نجونو او هلکانو د زده کړې مخه نه نیسي.

نومورې وایي، د طالبانو له خوا ورته په تیره اونۍ کې ډاډ ورکړل شوی، چې په زابل ولایت کې د ناامنیو له امله د یو سلە پنځه څلویښت ټرلې شویو ښوونځیو په بېرته خلاصولو کې به همکاري وکړي او نه غواړي، چې نور په جنوبي ولایتونو کې ښوونځي ټرلې پاتې شي.

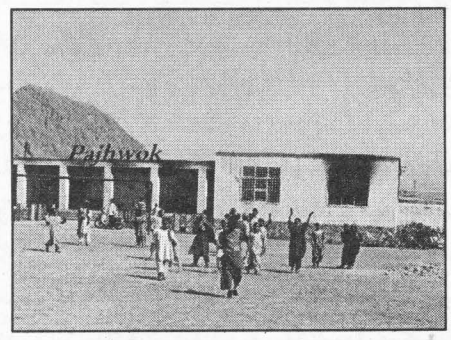

Pajhwok

۳مخ

د تور ژېړي خطرناکه ناروغي مخ په ډېرېدو ده!

یو شمېر افغان روغتیایي چارواکي په دې باور دي، چې په هېواد کې د هیپاټایټس B یا د تور زېړي د خپرېدو یو اساسي لامل د دې ناروغۍ په اړه په خلکو کې د معلوماتو کمی دی.

په کابل کې دانتاني روغتون رییس عبدالرحمن اکبري د یکشنبې په ورځ وویل چې باید په عامه خلکو کې د دې ناروغۍ د خپرېدو د لاملونو په اړه عامه پوهاوی زیات شي.

د ده په وینا له ناروغ سره جنسي اړیکې، له یوې پېچکارۍ څخه او یا هم د وېنبتانو د خریلو له یوه پل څخه د ډېرو کسانو لپاره کار اخیستل د دې ناروغۍ د خپرېدو اصلي لامل دی، چې باید مخنیوی یې وشي.

په کابل کې دانتاني روغتون مشر وایي، چې زېړی د ځیګر د پرسوب له امله کله چې په وینه کې د بلوروبین په نامه مواد زیات شي، راپیدا کېږي او د بدن پوستکی او د سترګو سپین زېړوي.

د زېړي له نښو څخه د شونډو دننه

۳مخ

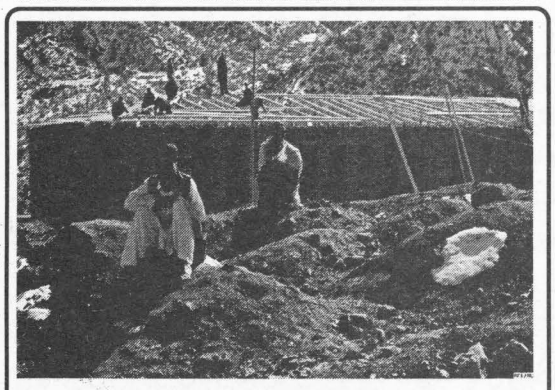

د ځکمو د غصب لړۍ، اوس هم ښه په درز کې روانه ده!

۲

د لوی او بښونکي خدای (ج) په نامه

سرمقاله

روند انتقال مسوولیت های امنیتی و چالش های آینده

در حالی که بازهم دامنهٔ خشونت ها و ناامنی ها در کشور رو به گسترش است، روز گذشته شورای امنیت ملی کشور باردیگر بر واگذاری امور امنیتی به اردو و نیروهای امنیتی کشور تاکید کرد. در نشست روز گذشتهٔ شورای امنیت ملی که به ریاست رییس جمهور کرزی برگزار شده بود، بر واگذاری امور امنیتی ولایات کابل، هرات، بلخ، هلمند، لغمان، بامیان و پنجشیر به نیروهای اردو و نیروهای امنیتی کشور تاکید شد.

چنین به نظر می رسد، دیدگاه دولت افغانستان عطف توجه بیشتر بر روند آغاز و اجرای واگذاری مسوولیت های امنیتی به نیروهای افغانستان است. دولت افغانستان این روند را برگشت ناپذیر دانسته و بر اساس وعدهٔ بارک اوباما برای خروج نیروهای امریکایی از افغانستان، واگذاری امور امنیتی نیز باید به موقع انجام شود. رییس جمهور امریکا وعده داده است، روند خروج نیروهای این کشور از افغانستان از تابستان سال جاری آغاز شود. اما در مورد تعداد این نیروها میان مقام های سیاسی و نظامی امریکا اختلاف نظر وجود دارد. از دیدگاه تحلیلگران سیاسی، مقام های دولتی و محلی افغانستان با مسوولیت سنگینی برای تحویل امور امنیتی رو به رو هستند. به عبارت دیگر، نیروهای نظامی و امنیتی افغانستان با آزمون بزرگی برای قدرت نمایی در برابر گروه های مخالف و جلب اعتماد مردم و محافل منطقه یی و بین المللی برای تامین امنیت کشور رو به رو هستند.

باید گفت، به هر حال، روند انتقال مسوولیت های امنیتی به نیروهای افغان آرزوی هر افغان است؛ زیرا نیروهای داخلی در تناسب به نیروهای خارجی با خوی و بوی و رسم و رواج مردم بیشتر آشنا هستند و نیز در صورت کارآیی می توانند، به وجه احسن از عهدهٔ تامین امور امنیتی کشور و مردم خود به درآیند.

اما تداوم ناکارایی و وجود فساد گسترده در اداره های دولتی و امنیتی به ویژه پولیس، عدم وجود قانونمداری و مدیریت سالم در کشور و همچنان ادامهٔ کشتار بیگناهان توسط نیروهای خارجی و امریکایی، باعث تشدید خشم و نفرت مردم کشور شده است. این فرایند می تواند، بازهم نارضایتی مردمی را در برابر دولت را چند برابر ساخته و چالش های محسوس و ملموس بیشتری را خلق نماید.

در صورتی که تغییرات اساسی و بنیادین در بدنهٔ نظام صورت نگیرد و به خواسته های روای مردم افغانستان پاسخ قناعت بخش و به زمان ارایه نگردد و بازهم مردم در رابطه به اوضاع و تحولات جاری کشور سردرگم و در ابهام قرار داده شوند، فساد و مافیا سالاری همچنان ادامه داشته باشد، فکر نمی شود، روند انتقال مسوولیت های پیامدهای مثمر و مثبتی در پی داشته باشد؛ زیرا با وجود حاکمیت همچو اوضاع در کشور، بازهم نارضایتی مردمی ادامه داشته و از این موقع بازهم مخالفان به سود خود نفعت برده و پیکر آسیب پذیر نیروهای امنیتی کشور را آسیب پذیرتر خواهند ساخت. به نظر می رسد، اگر این روند بدون درنظرداشت همه ابعاد پیدا و پنهان و تبعات آیندهٔ آن تطبیق و در این راستا با شتاب و عجله هرچه بیشتر گام برداشته شود، پیامدهای ناشی از آن، هم برای مردم و هم برای دولتمردان، نهایت فاجعه بار و حساب شده خواهد بود.

د ځکمو د غصب لړۍ اوس هم نه په درز کې روانه ده!

نسیم بریال

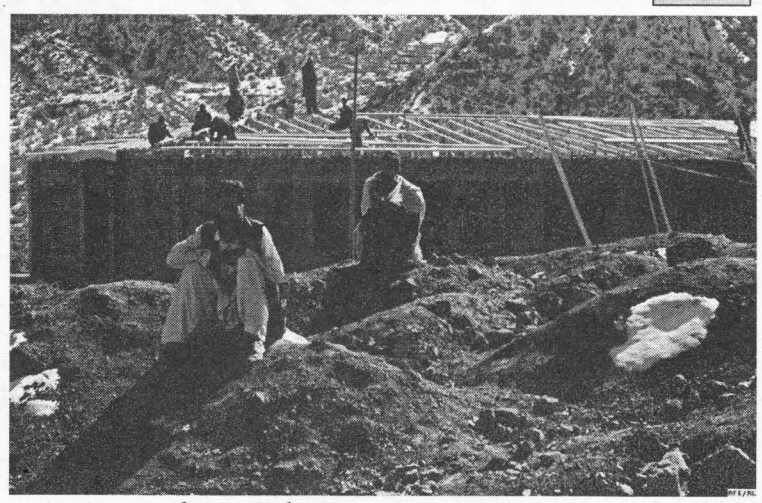

په افغانستان کې د ځمکو د غصب خبره څه نوې نه ده، بلکې د تېرو درو لسیزو په لړ کې په دې هېواد کې زیاته اندازه ځمکې د زورواکو له خوا غصب شوې دي، خو اوس دې چارې یو بل رنګ هم اخیستی او هغه دا چې د زورواکو ترڅنګ یو شمېر مافیایي کړۍ یا په بله اصطلاح د ځمکې مافیا هم د ځمکو په غصب کې ستره ونډه لرلې ده او تر ټولە زیاته ونډه یې د ښاغلي کرزي د واکمنۍ په دورو کې لرلې ده. که په دې برخه کې په دقیقه او بې پرې ازاده څېړنه وشي، نو څرګنده به شي، چې په افغانستان کې د ځمکو مافیا تر ټولو غوښنه او خطرناکه ده. د ښاغلي کرزي د واکمنۍ پرمهال په افغانستان کې د ځمکو بېې ډېرې لوړې شوې او په ښارونو کې په تېره بیا کابل ښار کې خو ان تر امریکا او فرانسې هم لوړې وختلې، لامل یې هم هېواد ته د کډوالو، پانګوالو راستنېدل، د بهر نیانو راتګ او استوګنه او تر یوې اندازې ناامنۍ هم په دې برخه کې رول لرلی دی، چې په دې توګه د ځمکو د مافیا یې ډلو لپاره یو ښه او غوړ چانس و او دی او خورا ډېرې ځمکې یې ترلاسه او د مافیایي موخو قرباني کړې او دا لړۍ اوس هم روانه ده. په ښارونو کې په تېره لږه موده کې د ځمکو د بیو بې ساري لوړېدل ټول د دې څرګندویي کوي، چې د ځمکو د مافیا په کې ازاد لاس شتون لري او له دې اړخه دوی ډېر څه ترلاسه کولی شي. همدشان د ویلو ده، چې همدا د ځمکو مافیایي کړۍ د ځمکو په غصب کې هم لوی لاس لري او تر ډېره زورواکان او د ځمکو غاصبان هم له همدوی سره ترلې او یا یې غړي دي. مور به پر دې بحث نه کوو، چې د ځمکو غاصبان او د ځمکو مافیا له کومه راپیدا شول او څنګه تر دې حده ورسېدل؟ زمور موخه له داوړ کسانو څخه د ځمکو د ژغورلو او بېرته ترلاسه کولو موضوع ده. په همدې هکله د ښاري پراختیا وزارت چارواکي وایي، چې د هېواد په کچه زورواکانو ۴ میلیونه جریبه ځمکه غصب کړې ده او د افغانستان په ډېرو برخو کې غصب شوې ځمکې د بیا رغونې د پروژو په مخ کې خنډ دي.

ددغه وزارت سلاکار عبدالواسع وایي چې: «اوس د دفاع وزارت په دې توانیدلی چې یو تعداد غصب شوې دولتي ځمکې بېرته ترلاسه کړي.»

د هغه په خبره ډېرې ځمکې چې په اطرافوکې د زور واکانو په ولکه کې دي، د بیارغاونو پروژو په وړاندې یې خنډ پېښ کړی».

د ښاري پراختیا وزارت سلاکار واسع زیاتوي په هېواد کې د زورواکانو له خوا د دولتي ځمکو غصب پر یوې لوېې ستونزې بدل شوی او دغه وزارت داسې برنامه ترلاس لاندې لري چې له مخه به یې له زورواکانو څخه دولتي ځمکې بېرته واخیستل شي.

که له یوې خوا د ښاري پراختیا وزارت چارواکي یوازې د دولتي ځمکو د غصبولو خبره کوي، له بلې خوا په په یو شمېر ولایتونو کې د دولتي ځمکو تر څنګ د خلکو شخصي ځمکې هم د زور واکانو په ولکه کې دي.

که څه هم د ښاري پراختیا وزارت سلاکار په افغانستان کې د ځمکې د غاصبینو له ډلې څخه د چا نوم وانه خیست، خو دومره یې په ډاګه کړه، هغه کسان چې ځمکې یې په زور سره ولکه کړي، یوشمېر لوړ پوړي دولتي چارواکي او یا هم په لوړ رتبه دولتي مامورینو پورې اړوند کسان دي.

دا لومړی ځل نه دی، چې اړوند افغان چارواکي له زورواکانو او مافیایي ډلو څخه د غصب شویو ځمکو د بېرته اخیستلو خبره کوي، بلکې افغان حکومت په وار وار ویلي د هغو کړیو پر وړاندې به پرېکنده دریځ غوره کړي چې حکومتي ځمکې غصبوي، خو بیا هم په هېواد کې د دولتي ځمکو د لاندې کولو بهیر ښه په درز کې روان دی. په دې توګه افغان دولت

که څه هم د ځمکو ۳مخ

مذاکره با طالبان؛ آخرین راهکار و آخرین امید

منبع: زوددویچه سایتونگ

ترجمه: یاسر احمدزی

حدود ده سال جنگ و خونریزی در افغانستان ادامه دارد و هنوز هم قربانی می گیرد، ولی غرب در حالی که به اهداف خود دست نیافته است، به آخرین تیر ترکش خود تحت فشار زمان یعنی مذاکره با طالبان روی آورده که البته خروجی آن هنوز مشخص نیست.

اکنون غرب با طالبان مذاکره می کند، تا بعد از ده سال جنگ، بالاخره یک چشم اندازی برای برقراری صلح ایجاد کند. البته هنوز مشخص نیست، در این زمینه دقیقا با چه کسی باید وارد مذاکره شود. زمان نیز، فشار می آورد و امید به موفقیت در این مرحله بسیار پایین است.

دربارهٔ این به اصطلاح راز (گفتگو با طالبان) بسیار صحبت شده است. مدت هاست که دیپلومات های غربی دربارهٔ روابط در سطوح مختلف با طالبان سخن می گویند.

چندی پیش رییس جمهور کرزی رسما اعلام کرد، گفتگوها با طالبان شروع شده و اگر خدا بخواهد ادامه خواهد داشت. به گفتهٔ کرزی امریکا نیز، وارد این مذاکرات شده است.

اینکه در این مذاکرات دقیقا چه کسی با چه کسی صحبت می کند، مشخص نیست. اما آنچه مشخص است، این است که غرب تحت فشار زمان قرار دارد و بر گفتگو با طالبان اصرار می ورزد. حدود ده سال بعد از حملهٔ غرب به افغانستان، آنها به اهداف خود دست نیافته اند.

بعد از پایان برگشت نیروهای خارجی از افغانستان که در ماه های آینده، مراحل اولیهٔ آن آغاز می شود، باید حداقل یک دولت نسبتا پایه دار در این کشور برقرار شود. بنا بر طرح ارایه شده از طرف رییس جمهور امریکا تا سال ۲۰۱۴، نظامیان خارجی افغانستان را ترک خواهند کرد، تا آن زمان غرب باید یک راه حل مذاکره را به منظور برقراری صلح میانجیگری کند. ممکن است، طالبان در برخی زمینه ها ضعیف شده باشد، اما مغلوب این میدان نبوده است.

با درنظرداشت ادامهٔ خشونت ها و درگیری ها در افغانستان ده سال بعد از حضور نظامی ناتو در این کشور باید گفت، با وجود تلاش های ناتو برای برقراری مناسبات با طالبان، اما جنگ در این کشور همچنان به شدت ادامه دارد. این درگیری ها بخصوص بین نیروهای امریکایی و طالبان وجود دارد. از طرفی مخالفان در افغانستان بار دیگر استراتیژی خود را تغییر داده اند. آنها کمتر از گذشته نبردهای رو در رو را دنبال می کنند، بلکه بیشتر به عملیات مخفی و انتحاری روی آورده اند. یک دیپلومات غربی اخیرا اظهار داشته است، هر کسی این روزها تلاش می کند تا بتواند، ارتباطی با طالبان برقرار کند. در راستای برقراری این مناسبات، جامعهٔ بین المللی در مسیر اعتماد سازی با طالبان قدم برداشته، تا در حد ممکن شرایط بهتری را برای برقراری مذاکرات ایجاد کند. تلاش ها در این راستا در بسیاری جبهه ها وجود دارد، اما اینکه خروجی آن چگونه است، هنوز مشخص نیست.

د ځکمو د غصب لړی اوس...

د ساتلو لپاره يې يوه اداره هم جوړه کړې، خو فکر نه کوم چې هغه دې هم کار وکړي او نه يې هم تر اوسه پورې په دې برخه کې مثبت ګام پورته کړی دی، ځکه تر څو چې د يوې ستونزې ريښې له منځه يونه وړل شي، ستونزه له منځه نه ځي. بله دا چې د افغان دولت سمه ييز چارواکي او بيا په پلازمېنه کې پخپله افغان دولت تل له زورواکانو او مافيايي کړيو سر ټکوي، نو دلته پوښتنه پيدا کېږي، چې زورواکان او مافيايي کړی نوځوک دي؟ او دا هغه څه دي چې افغان دولت بايد ورته ځواب ووايي او ملت ته وښيي، چې څوک خاين، غاصب، غدار او له مافيايي کړيو سره رابطه لري او همداشان مافيايي کړی او غاصبان په ډاګه کړي، څو ملت پوه شي، چې اهل څوک او نا اهل څوک دی، غل او غدار څوک دی او څوک د دې وطن خادم او څوک يې دوښمن دی؟ او تر هغو چې دا کار ونه شي، نو د ځمکو د غصب او چور لړی به همداسې روانه وي او هېڅوک به يې مخه نه شي نيولی، ځکه غاصبان چې په دولت کې لويې سټې وي او يا له لويو دولتي سټو سره تړاو ولري، نو نر څوک دی، چې هغوی ته ووايې، چې دا وکړه او دا مه کړه.

کابل ته د ايران د دفاع وزير ...

په دې جمله کې ويل کېږي، چې ايران په افغانستان کې وسلوالو مخالفينو ته وسلې، چاودېدونکي توکي او نور مهمات ورکوي، چې د افغان دولت او په افغانستان کې د بهرنيو ځواکونو پر ضد يې وکاروي.

څو ورځې مخکې د افغانستان د ملي امنيت عمومي رياست وويل، چې په کندهار کې يې يو تن ځان وژونکی حمله کوونکی نيولی، چې د ايران د زاهدان اوسېدونکی دی. دغه رياست ويلي وو، هغه کړی چې په افغانستان کې له وسلوالو مخالفينو سره مرسته کوي، ښايي استخباراتي يا مذهبي وي.

د تور ژېړي خطرناکه ناروغي ...

شاوخوا هم زهرېږي، انسان بې اشتها کيږي او د زېړي په پرمختللي حالت کې د ناروغ سر ګرځي، ټول بدن په خاصه توګه نس او پښې يې پرسېږي.

تبه، کانګې، نس ناستی، د ادرارو د رنګ توروالی، د ستر ګو سوزش، سستي او بې حالي، له غوړو څخه يې بد راتلل په زهرې (ژړي) داخته کېدو نورې نښې نښانې دي.

دانتاني روغتون رييس وايي چې تور زهرې ارثي نه دی او وايي په ډېره کمه کچه له ناروغ سره د خوړو او خبرو له لارې انتقالېږي.

زهرې په مجموع کې په پنځه ډوله دی چې تر ټولو خطرناک يې تور زهرې يا نې B او C دی.

همداشان روغتيايي چارواکي وايي چې زيرې په وروستي حالت کې دانسان دمرينې سبب هم کېږي چې بايد د زيړي نښو په ښکار ېدو سم لاسي يې درملنه وشي.

دعامې روغتيا وزارت هم وايي چې په دې وروستيو کې په هېواد کې د تور زيړي داخته کسانو په شمېر کې زياتوالی راغلی دی.

دعامې روغتيا دوزارت ويانډ ډاکټر غلام سخي نور اوغلي وايي چې په دې برخه کې يې د تمويلوونکو اداروسره اړيکې نيولي او عام خلک کولای شي په وړيا ډول د تور زيړي واکسين دانتاني له روغتون څخه ترلاسه کړي: (په خواشينۍ سره هغه ارقام چې موږ يې لرو، په مجموع کې د A, B, C, D په زيرې کې ډېروالی راغلی دی. په تېر کال کې په ټول هېواد کې شاوخوا د زيړی شل زره پېښې ثبت شوې دي، او دا هغه شمېرې دي چې يوازې په دولتي روغتونونو کې ثبت شوي دي. د خصوصي روغتونو په زياتوالي سره اوس ډېر شمير خلک خصوصي روغتونونو ته هم مراجعه کوي چې له هغوی سره به هم ثبت وي.

دعامې روغتيا وزارت د تمويلونکو اداروسره په اړيکو کې دی، او له نيکه مرغه په دغه برخه کې واکسين هم راغلي دي او په دې لټه کې يو چې په افغانستان کې په ټولو روغتيايي مرکزونو کې د دې واکسين ولرو)

په کابل کې دانتاني روغتون رييس ښاغلی اکبري وايي چې که څه هم د تور زيړي ناروغانو ته د ناروغۍ پرمهال واکسين نه ورکول کېږي، خو د ناروغ د کورنۍ غړي کولای شي د ناروغۍ د مخنيوي لپاره په درېيو دورو کې واکسين وکړي.

ډاکټر اکبري هم وايي چې سږکال د ټور يا غويې په مياشت کې دوري يا حمل مياشت په پرتله د تور زيړي د ناروغانو په مراجعه کې ډېروالی راغلی دی.

دی وايي چې د ۱۳۹۰ کال يوازې په لومړيو دوو مياشتو کې د تير کال په پرتله د مراجعينو شمېر زيات شوی دی او په دوو مياشتو کې له ځلور سوه ډېرو کسانو مراجعه کړې ده.

د ښاغلي اکبري په باور چې ښايي د تور زيړي ناروغي د افغانستان د نورو ولايتونو په پرتله په کابل کې ډېره وي.

په افغانستان کې ښوونځي ...

خو دا چې د ښوونځيو د سوځولو په اړه، د اشخاصو او افرادو تر شا د چا لاس دی، ښاغلي وردګ يې په اړه بې خبري وښوده او د دې پوښتنې لپاره ځواب يې، د امنيتي او کشفي اداروکار وباله: (زه وايم چې طالبان به د يو حزب، تحريک او بل هر نوم، چې ورکوئ، زه فکر نه کوم، چې موجود وي، له بده مرغه زياتره اشخاص او افراد، چې، غلا او لوټل کوي، د طالب په نامه کار کوي، هيڅ ځوک داسې نه وايي، چې زه غل يم او په هغه ولايت کې مې ښوونځی وسوځاوه، خو دا کس حتما د ځان لپاره نوم ټاکي او وايي، چې زه طالب يم، نو ماته د طالبانو له خوا داسې پيغامونه را رسېږي، چې دوی نور له پوهنې سره مخالفت نه کوي.)

د پوهنې وزير دا څرګندونې په هغه غونډه کې وکړې، چې د هېواد په اوو ولايتونو کې د لسو ښوونځيو لپاره د نويو ودانيو د جوړولو ترون له کورنيو ساختماني شرکتونو سره لاس ليک کړ.

ښاغلي وردګ وويل، چې دا ودانۍ، د پوهنې وزارت له انکشافي بودیجې، څخه د نړيوال بانک او ډنمارک په تمويل د پنځه اويا ميليون افغانيو په لګښت جوړ ېږي.

د پوهنې وزير د ښوونځيو لپاره، د ودانيو د جوړولو په برخه کې د ساختماني شرکتونو له سرغړونو څخه هم پرده پورته کړه.

ده وويل، له دوی سره داسې اسناد موجود دي، چې يو شمېر ساختماني شرکتونه په ښلابېلو ولايتونو په ځانګړې توګه په جنوبي ولايتونو کې ښوونځي په ټيټ کيفيت جوړوي: (د نړيوال بانک د راپور پر اساس چې مور ته يې راکړی ويل شوي چې په ناامنو سيمو د ښوونځيو ودانۍ په ټيټ کيفيت جوړ شوي.)

مور غوښتل، چې په دې اړه د يو شمېر ساختماني شرکتونو نظر هم واخلو خو بريالي نه شو، خو د پوهنې وزارت مسولين وايي، چې دوي تر اوسه له پنځو دا ډول شرکتونو سره قانوني چلند کړی دی.

د پوهنې وزارت داسې مهال، د نجونو او هلکانو، له زده کړې سره طالبان مخالف نه بولي، چې د کتونکو په اند همدا اوس د افغانستان په جنوبي ولايتونو کې د طالبانو له خوا پنځه سوه پنځوس ښوونځي ترڼل شوي او خپله د طالبانو په واکمنۍ کې هم د نجونو په زده کړه بنديز لګول شوی و، اوس مهال هم امنيتي اداري، د ښوونځيو د سوځولو پړه په طالبانو اچوي.

آيا تطميع مالی رهبران طالبان...

دولت های غربی به برنامه یی برای قانع کردن شبه نظامیانی که تغییر رویه می دهند، متعهد هستند.

مقام های اردوی دولت های غربی اعلام کردند، ۱۴۰ میلیون دالر از ۱۵۰ میلیون دالری که بیشتر آن توسط امریکا و جاپان تامین شده، هم اکنون به حساب دولت افغانستان وارد شده است.

این مبلغ باید برای برنامه های ایجاد اشتغال، تامین مالی و توسعهٔ افغانستان هزینه شود.

در گذشته، طالبان در فصل زمستان دست ازحملات خود بر می داشتند و از کمک های مالی استفاده می کردند، اما در فصل بهار و تابستان به حملات خود ادامه می دادند.

جنرالان امریکایی اعلام کردند، این برنامه در مناطق جنوبی و شرقی افغانستان به کندی پیش می رود و بسیاری از افراد طالبان هراس دارند، اگر سلاح های خود را زمین بگذارند، طالبان از آنها و خانواده های شان انتقام بگیرد.

حال دولت های غربی انتظار دارند، این پیشنهاد مالی هنگفت، توجه رهبران طالبان در افغانستان و پاکستان را جلب کرده و آنها را برای سازش و مذاکره ترغیب کند، اما تاکنون این گونه به نظر می رسد، تنها تعداد محدودی از رهبران طالبان پیشنهاد رییس جمهور کرزی و دولت های غربی را پذیرفته باشند.

بزرگترین تهدید برای ...

استخدام متخصصان بیشتر در زمینهٔ صحت روانی به منظور تداوی نظامیان بازگشته از جنگ و کنار آمدن آنها با مشکلات خود است. مقام های اردوی امریکا معتقد اند، قبل از اعزام نظامیان به مناطق جنگی با فراهم کردن شرایط روانی مناسب برای آنها می توان، از برخی پیامدهای منفی جلوگیری کرد. اگرچه اردوی امریکا تقریبا ۹۰۰ طرح برای کنترول آمار خودکشی در ۴۰۰ پایگاه نظامی خود در سراسر جهان در نظر گرفت، اما براساس گزارش وزارت دفاع این کشور، این برنامه ها تاثیری در کاهش آمار خودکشی نظامیان، نداشته است. یک روزنامه نگار امریکایی تصریح کرده، نظامیان امریکایی به سبب مشکلات روحی و روانی به صورت فزاینده یی، به اعتیاد و خودکشی روی آورده اند.

'آلن رولند' گفت: 'نظامیان امریکایی، گرایش بیشتری به سمت خودکشی پیدا کرده اند. این مسأله، کاملا جدی است. آنها بدین علت خودکشی می کنند که گزینه و راه حل دیگری برای خود شان متصور نمی دانند. سایت اطلاع رسانی دویچه وله در خبری با عنوان افزایش موارد خودکشی در اردوی امریکا با اشاره به اینکه موضوع خودکشی در میان نظامیان امریکایی واقعیتی غیرقابل انکار است و نمی توان آن را نادیده گرفت، به نقل از 'پل ریکهوف'، سخنگوی اتحادیهٔ سربازانی که مدت ها در عراق و افغانستان خدمت کرده اند، افزود:میزان خودکشی بین سربازان امریکایی افزایش یافته است و این باعث نگرانی فصل بهار و تابستان به حملات خود ادامه می دادند.

وی ارسال مکرر و از نظر زمانی طولانی سربازان به مناطق جنگی و داشتن مشکلات خانواده گی را از عوامل عمدهٔ گرایش به خودکشی عنوان کرد و گفت: 'بسیاری از همقطاران او فرصت هضم رویدادهای ناگواری که هنگام مأموریت برای آنان رخ می دهند، نمی یابند. برخی اصلا از تحلیل و فهم این حوادث عاجز اند.'

به اعتقاد 'پاول کاویکا مارتین'، مدیر سازمان فعالان صلح، امریکا همچنان با افزایش آمار خودکشی رو به رو خواهد بود. یکی از بررسی های کنگرهٔ امریکا نشان می دهد، مواردی چون اقدام به خودکشی، انزوا، اعتیاد، اضطراب، افسرده گی و از هم پاشیده گی نظام خانواده، از پیامدهای فشارهای ناشی از شرکت در جنگ به شمار می آید. روزنامهٔ 'مک کلاچی' با اشاره به گزارش نیروی ویژهٔ وزارت دفاع امریکا که موظف به کنترول آمار خودکشی نظامیان می باشد، نوشت: چهار عامل عمده، نبود متخصصان رفتاری و افسران کافی برای کنترول آمار خودکشی نظامیان و نیاز به آموزش بیشتر این افراد، موثر نبودن برنامه های مربوط به خودکشی در پایگاه های نظامی امریکا، تحقیر و توهین نظامیان زمانی که خواهان کمک های صحی روانی هستند و مشکل مقام های هر کندک در برخورد با افراد تحت راهنمایی، خود از دلایل اصلی شکست رویکرد وزارت دفاع ایالات متحده در مهار آمار بالای خودکشی، شناخته شده است.

د ځانګړې محکمې د پرېکړې پر سر...

د سمنګانو استازي محمد طاهر زوهير هم د عثماني څرګندونې تاييد کړې او ويې ويل، چې په وار، وار ولسي جرګې د يادې محکمې پر وړاندې خپله پرېکړه اعلان کړې او ټينګار يې کړی، چې دغه محکمه غير قانوني ده. خو سترې محکمه استدلال کوي، چې د ولسي جرګې د لانجمنو تاکنو په اړه ځانګړې محکمه يې د اساسي قانون د ۱۲۲ مې مادې او د محکمو د تشکيل د صلاحيت د قانون د ۳۲ مې مادې له مخې، رامنځ ته کړې ده. د اساسي قانون په ۱۲۲ مه ماده کې راغلي: ((هېڅ قانون نه شي کولای په هېڅ حال کې، کومه قضيه يا ساحه، څرنګه چې په دغه فصل کې مشخص شوې د قضايې قوې له صلاحيت څخه وباسي او بل مقام ته يې وسپاري. دغه حکم د هغو خاصو محکمو، چې د دغه اساسي قانون په (نهمه شپېتمې، اته اويايمې او يو سلواوه ويشتمې) مادو کې راغلی او د نظامي محکمو د تشکيل مخه نه نيسي. د دې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لياري تنظيمېږي.))د ولسي جرګې يو شمېر غړي هم د يادې محکمې له کېدونکې پرېکړې ملاتړ کوي. په دې جرګه کې د ننګرهار استازي ارين يون يوه له دغو وکيلانو څخه ده او وايي: ((ځانګړې محکمه بايد واسطه ونه مني او ټول درغلي کوونکي بايد له جرګې څخه بهر کړي.)) د يون په وينا، که ځانګړې محکمه هم د تاکينزو شکاياتو د کمېسيون په څېر وسيله او واسطه ومني، خلک به خپل اعتبار د تاکنو پر پروسې له لاسه ورکړي. په دې جرګه کې د هلمند استازې نسيمه نيازی وايي: ((زه سل په سلو کې د محکمې د پرېکړې پلوی يم، خو په دې شرط، چې حق حقدار ته وسپاري.)) هغې دعوه وکړه، چې ځينې لوړپوړي دولتي چارواکي هڅې کوي، چې يادې محکمه ولسي جرګې ته د يو شمېر په درغلو ورغلو کسانو نومونه اعلان نه کړي، هغې په دې اړه د چا نوم وانه خيست.

بزرگترین تهدید برای اردوی امریکا

ترجمه: ملاخیل

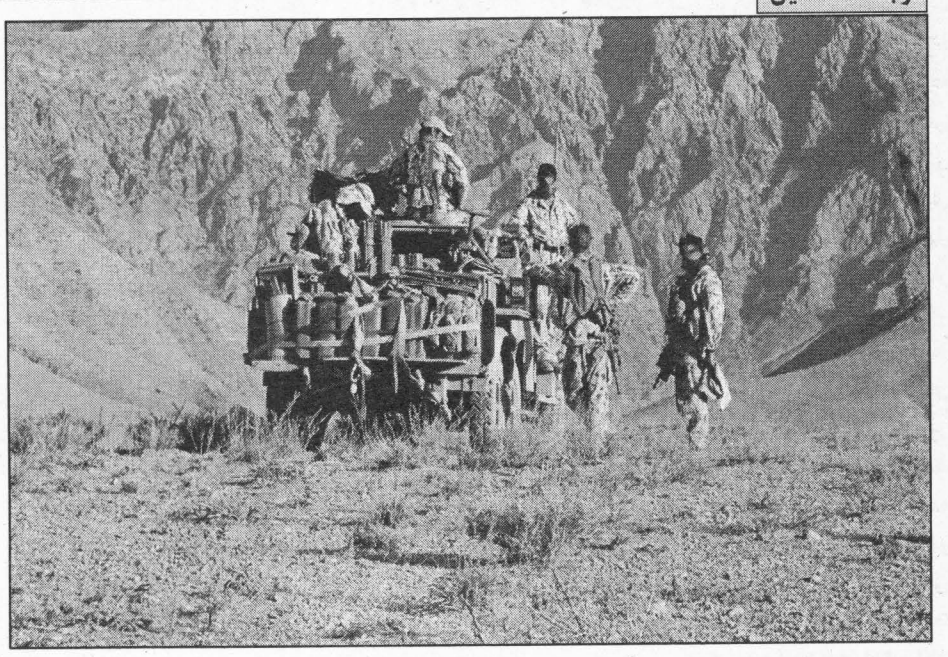

در حال حاضر، ده ها مسألهٔ و مشکل درونی وجود دارد که شرایط بحرانی شدیدی را بر اردوی امریکا حاکم ساخته و آیندهٔ آنرا با ابهام مواجه کرده است.

ناتوانی در تحقق اهداف نظامی، بالارفتن تلفات، شرایط ناشی از جنگ به ویژه هراس از کشته شدن، استفادهٔ گسترده از مواد مخدر و مشروبات الکولی، فساد حاکم بر قوماندانان نظامی، بی توجهی مسوولان سیاسی به وضعیت نظامیان، اعتراض های جهانی به ادامهٔ حضور در افغانستان و عراق و تخریب جایگاه جهانی اردوی امریکا، تبعیض های نژادی و جنسیتی و ده ها مسألهٔ دیگر، شرایط بحرانی شدیدی را بر اردوی امریکا حاکم ساخته است. اخیرا در یک نشریه طبی این موضوع عنوان شد که سربازان امریکایی که از دواهای آرام بخش استفاده کرده اند، پس از مدتی به شدت به رفتارهای خشونت آمیز علیه همکاران خود و یا حتا تلاش برای کشتن آنها روی آورده اند.

حضور نیروهای امریکایی در دو جنگ عراق و افغانستان و همچنین استقرار نیروهای امریکایی در شماری از کشورهای جهان باعث شده، تا سربازان امریکایی همیشه از خستگی و دوری از خانواده رنج ببرند و بدین ترتیب، خانواده های این سربازان نیز، با مشکلات جدی رو به رو هستند.

رسانه های امریکایی نیز، به هیچ وجه مشکلات این سربازان را به طور گسترده پوشش نمی دهند و نگران هستند، در صورت بررسی موشکافانهٔ شرایط سربازان و نیروهای نظامی امریکا، دیگر هیچ فردی تمایل به عضویت در اردوی امریکا نداشته باشد.

سوال مهم این است که اردوی امریکا با چه سیاستی قادر خواهد بود، خود را از این تنگناها بیرون بکشد و برای رفع مشکلاتش چه هزینه هایی را باید متحمل شود.

افزایش آمار خودکشی در اردوی امریکا:

رسانه های غربی در گزارش های خود بارها از افزایش میزان خودکشی و افسرده گی نظامیان بازگشته از جنگ و کشته شدن بسیاری از سربازان خبر می دهند و حتا وزارت دفاع امریکا نیز، این اخبار را تایید کرده است.

در ابتدای سال ۲۰۰۹، اردوی امریکا شاهد اولین سال عدم افزایش میزان خودکشی سربازان بود، اما به مرور میزان مرگ و میر ناشی از خودکشی سربازان در سال جاری میلادی افزایش یافته است. تحقیقات جدید نشان داد، در سال ۲۰۱۰، ۳۴۳، در سال ۲۰۰۹، ۳۰۹ نفر، سال ۲۰۰۸، ۲۶۷ نفر، ۲۲۴ نفر در سال ۲۰۰۷، در سال ۲۰۰۶- ۹۹ نفر، در سال ۲۰۰۵، ۸۸ نفر نظامی اقدام به خودکشی و یا قتل اعضای خانوادهٔ خود کرده اند و این در حالی است که در ماه می سال جاری میلادی، بدترین ماه در زمینهٔ خودکشی و تلاش برای خودکشی در میان نظامیان امریکایی بوده است؛ به طوری که اردوی امریکا از ۲۱ دوسیهٔ خودکشی بالقوه در میان نظامیان امریکایی خبر داده است.

پنتاگون که این آمار را منتشر کرده، افزوده است که همچنان برای حل این مسأله تلاش می‌کند، اما یافتن دلیل برای این خودکشی‌ها دشوار است.

براساس این گزارش، ماه اپریل شاهد ۱۶ مورد خودکشی بالقوه بود که دو برابر آمار منتشر شده برای ماه مارچ است.

وزارت دفاع امریکا در گزارش های خود اعلام کرده است، میزان خودکشی در میان نظامیان طی سال های اخیر رشد دوبرابری داشته و همچنین موارد بسیاری از افزایش اختلالات روانی و سوءاستفاده از دواهای تجویز شده، مشاهده می شود.

افزایش آمار خودکشی در اردوی امریکا در حالی است که پنتاگون (وزارت دفاع امریکا) اقدامات گسترده یی برای پیشگیری از خودکشی در میان نظامیان امریکایی انجام داده است. هرچند گزارش‌های زیادی دربارهٔ وجود امراض روحی- روانی در میان نظامیان امریکایی بازگشته از عراق و افغانستان وجود دارد، اما نکتهٔ قابل اهمیت دربارهٔ افرادی که در سال گذشتهٔ میلادی در اردوی امریکا دست به خودکشی زده اند، این مطلب است که یک سوم از این افراد هرگز به افغانستان و یا عراق اعزام نشده بودند.

موضوع افزایش خودکشی و استفادهٔ مواد مخدر در میان سربازان امریکایی باعث شده، تا برخی از نماینده گان کنگرهٔ امریکا از پنتاگون و دولت بارک اوباما به دلیل عدم اتخاذ سیاست های کارآمد و سازنده برای جلوگیری از شیوع این موضوع، به شدت انتقاد کنند.

حتا گفته می شود، برخی سربازان امریکایی پس از تداوی به دلیل مصرف بیش از حد قرص های آرام بخش با امراض روانی بدتری رو به رو می شوند.

از سال ۱۹۹۹، تعداد شهروندان امریکایی یی که از دوای ضدافسرده گی استفاده می کنند، دو برابر شده، بنابراین، ۱۰ درصد از جمعیت ایالات متحدهٔ امریکا (حدود ۲۷ میلیون تن) اکنون از این دواها مصرف می کنند. از سال ۱۹۹۹ نیز، خودکشی پنج درصد افزایش یافته است. البته خودکشی افراد عادی در امریکا نیز، افزایش چشمگیری در مقایسه با سال های گذشته داشته است.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، وزیر امور کهنه سربازان امریکا با اعتراف به بالا بودن آمار خودکشی در میان این گروه از نظامیان امریکایی، علت آن را آسیب های ناشی از جنگ عراق و افغانستان دانست.

'اریک شینسکی' Eric Shinseki، وزیر امور کهنه سربازان امریکا اعلام کرده بود، ۲۰ درصد از ۳۰ هزار مورد خودکشی که سالانه در امریکا اتفاق می افتد، در میان کهنه سربازان این کشور است. این بدان معناست که به طور متوسط، ۱۸ کهنه سرباز در هر روز خودکشی می کنند.

براساس گزارش واشنگتن پست، در سال ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ شمار نظامیانی که دچار نقض عضو شدند و به مراکز طبی مراجعه کردند، از ۷ به ۱۱ درصد افزایش یافته است. همچنین شمار افرادی که دچار اختلال جسمی شده و امکان تشکیل خانواده را از دست داده اند، از ۴.۸ درصد به ۹.۱ درصد افزایش یافته است.

در سال ۲۰۰۹، ۷۵ سرباز امریکایی یک دست یا پای خود را در جنگ افغانستان از دست داده اند، این درحالی است که در سال ۲۰۱۰، ۱۷۱ سرباز یکی از اعضای بدن خود را از دست داده بودند. همچنین در سال ۲۰۰۹، ۲۱ سرباز هر دو دست یا پای خود را از دست داده اند، این درحالی است که در سال ۲۰۱۰، این رقم به ۶۵ تن رسید.

آمارها نشان می دهد، به طور اوسط ماهانه ۹۵۰ سرباز متقاعد امریکایی که تحت تداوی وزارت امور کهنه سربازان قرار داشتند، اقدام به خودکشی کرده اند که از این تعداد، حدود ۷ درصد خودکشی موفقی داشتند و حدود ۱۱ درصد از کهنه سربازانی که برای اولین بار خودکشی موفقی نداشتند، حدود ۹ ماه بعد دوباره دست به این اقدام زده اند. در حقیقت خودکشی کهنه سربازان به یک چالش مهم برای دولت امریکا تبدیل شده و اردو هم اکنون در تلاش برای

ص۳

کنوانسیون منع شکنجه و سایر رفتارها و مجازات ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر آمیز

ماده هفدهم: ۷- دولتهای عضو، مسوولیت هزینه های اعضاء کمیته را در هنگام انجام وظیفه متقبل خواهندشد.

(اصلاحیه -به تصمیم عمومی ۴۷/۱۱۱، ۱۶ دسمبر ۱۹۹۲ شرایط تصویب رجوع شود.)

این پیام از طرف کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان تقدیم گردید

برای نشر اعلانات تان به این شماره ها تماس حاصل نمایید: ۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴ / ۰۷۸۳۱۶۰۴۵۰ - ۰۷۰۰۵۹۶۲۰۵ / ۰۷۹۷۸۵۹۰۴۰

اراده ورځپاڼه یوازې دسرلیکنې ننګه کوي، نورې لیکنې دلیکوال خپل نظر دی، ورځپاڼه یې مسوولیت پر غاړه نه اخلي.

حق الاشتراک :
قیمت یک شماره: (۵) افغانی
سالانه: ۲۰۰۰ افغانی
شش ماهه: ۱۰۰۰ افغانی
برای موسسات و سفارتخانه ها:
سالانه ۳۰۰ دالر امریکایی
شش ماهه ۱۵۰ دالر امریکایی

مرکز نشرات افغان
روزنامهٔ ملی اراده
موسس و صاحب امتیاز: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول: خادم احمد
موبایل: ۰۷۰۰ ۵۹۶۲ ۰۵-
Khadem.kabul@yahoo.com
معاون: استاد مرتضی فرحتیار
موبایل: ۰۷۹۷۲۵۳۱۶۴-
Farhatyarm@yahoo.com

ادیتور پشتو: مجیب الرحمن امیری
موبایل: ۰۷۰۸۸۸۷۰۶۶-
دیزاین: انجینیر محمدجمیل "امیری"
همکار تخنیکی: محمدجمیل "احمدی"
مسوول توزیع و بازاریابی: عبدالسمیع
۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴
ایمیل:
erada.daily@yahoo.com
آدرس: دهمزنگ، عقب سینمای بریکوت، سرک اول کارته چهار.

ERADA DAILY
Afghan Media Resource center
Establisher and Concessionaire:
Haji sayed Daud
Editor in chief: Khadem Ahmad
Editor: Farhat yar
Pashto Editor: Mojiburahman Amiri
Designer: Eng, Mohammad Jamil Amiry
Address: Behind Baree kout-cinema,
first street of karti-e-char
Email: erada.daily@yahoo.com